

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 stycznia 2016 roku przyznał G. A. emeryturę od dnia 1 stycznia 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota zwaloryzowanych składek wyniosła 31.332,43 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - 433.970,90 zł, suma kwot pobranych emerytur wyniosła 140.039,44 zł, a średnie dalsze trwanie życia - 234,80 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1385,28 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Emerytura ustalona przedmiotową decyzją została zawieszona, jako świadczenie mniej korzystne. Organ rentowy wskazał, że nadal będzie wypłacana emerytura w dotychczasowej wysokości z uwzględnieniem waloryzacji od 1 marca 2016 roku.

/decyzja - k. 9 plik V akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 2 maja 2016 roku złożyła G. A., podnosząc, że nie zgadza się z pomniejszeniem przyznanej emerytury o sumę kwot pobranych wcześniej emerytur.

/odwołanie - k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Podniósł ponadto, że G. A. decyzją z dnia 11 stycznia 2008 roku miała przyznane prawo do emerytury od dnia 15 stycznia 2008 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej. Wysokość emerytury obliczona w oparciu o art. 53 ustawy emerytalnej wyniosła 1.212,31 zł, zaś po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku - 1.642,52 zł. Organ rentowy powołując się na art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wskazał, że pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składek na ubezpieczenie zdrowotne jest uzasadnione i uprawnione.

/odpowiedź na odwołanie - k. 3 - 3 verte/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Wnioskodawczyni poparła odwołanie, a pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 12 grudnia 2016 roku - 00:00:44 - 00:03:29 - płyta
- k. 17/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o emeryturę – k. 1 plik V akt ZUS/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. decyzją z dnia 11 stycznia 2008 roku przyznał G. A. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 15 stycznia 2008 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej. Wysokość świadczenia wyniosła 1212,31 zł.

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja - k. 35 plik IV akt ZUS/

Świadczenie po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku wyniosło 1.642,52 zł.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 21 stycznia 2016 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o emeryturę – k. 1 plik V akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 kwietnia 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 stycznia 2016 roku przyznał G. A. emeryturę od dnia 1 stycznia 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota zwaloryzowanych składek wyniosła 31.332,43 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - 433.970,90 zł, suma kwot pobranych emerytur wyniosła 140.039,44 zł, a średnie dalsze trwanie życia - 234,80 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1385,28 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Emerytura ustalona przedmiotową decyzją została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne. Organ rentowy wskazał, że nadal będzie wypłacana emerytura w dotychczasowej wysokości z uwzględnieniem waloryzacji od 1 marca 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja - k. 9 plik V akt ZUS/

Hipotetyczna wysokość emerytury bez dokonania potrąceń pobranych emerytur wyniosłaby 1.981,70 zł na dzień złożenia wniosku i 2.034,56 zł na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

/hipotetyczne wyliczenie - k. 7 - 9/

Tak ustalony stan faktyczny zasadniczo nie był sporny pomiędzy stronami. Szczegółowych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w tym w aktach ZUS oraz na podstawie hipotetycznego wyliczenia emerytury dokonanego przez ZUS, które nie było w żaden sposób kwestionowane przez wnioskodawczynię.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 24 ust 1a pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 1 stycznia 1953 roku do dnia 31 marca 1953 roku wynosi 60 lat i 1 miesiąc.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego z uwzględnieniem ust.5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego wyraża się w ukończonych latach i miesiącach, a średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (art.26 ust.2-3 ww. ustawy).

Prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia uprawnień, a wypłata świadczenia następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek, spełniwszy ustawowe przesłanki prawa do emerytury (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. I UK 100/14, z dnia 19 marca 2014 r., sygn. I UK 334/13, uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r. III UZP 11/89 OSNCP 1990/6/72).

Do dnia 1 stycznia 2013 roku podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185 (brzmienie art. 25 w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku, nr 39, poz. 353).

Przy obliczaniu wysokości tego świadczenia nie dokonywano żadnych potrąceń, w szczególności kwot pobranych z tytułu emerytur, przyznanych w oparciu o inną podstawę prawną (tzw. emerytur wcześniejszych).

Ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 637 z dnia 6 czerwca 2012 roku), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., zmieniono treść art. 25 w następujący sposób:

- ustęp 1 otrzymał brzmienie: Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

- dodano ustępy 1a - 1c w brzmieniu:

- 1a. Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury częściowej na podstawie art. 26b, nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia emerytury częściowej;

- 1b. Jeżeli ubezpieczony pobierał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne;

- 1c. Przepis ust. 1b stosuje się również w przypadku, gdy ubezpieczony pobierał emeryturę górniczą, określoną w art. 34 lub w art. 48 i 49, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 roku.

W uzasadnieniu projektu ustawy w tym zakresie podniesiono, że osoba, która pobiera emeryturę przyznaną przed osiągnięciem wieku emerytalnego może, po jego osiągnięciu, wystąpić o emeryturę powszechną. Wskazano także, że dla osoby urodzonej po 31 grudnia 1948 r. emerytura ta dotychczas wyliczana była przez podzielenie podstawy

obliczenia emerytury przez średnie dalsze życie dla wieku wystąpienia o emeryturę, zaś zmiana ma polegać na tym, że podstawa obliczenia „kolejnej” emerytury ma być pomniejszana o kwoty wcześniej pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Dokonując oceny zgodności ww. ustawy z dnia 11 maja 2012 roku z Konstytucją Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 maja 2014 roku (sygn. akt K 43/12, Dz. U. z 2014 roku, poz. 684) uznał wprowadzone zmiany za zgodne między innymi z art.2, art. 32 i art. 67 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W obszernym uzasadnieniu Trybunał uzasadnił swoje stanowisko wskazując, że celem nowego systemu emerytalnego było stworzenie mechanizmu gromadzenia środków finansowych łagodzących w przyszłości zwiększone wydatki związane z postępującym procesem starzenia się ludności, przy ograniczeniu roli państwa.

Ubezpieczona G. A. osiągnęła powszechny wiek emerytalny - 60 lat i 1 miesiąc w dniu 15 lutego 2013 roku.

Od dnia 15 stycznia 2008 roku ubezpieczona miała przyznane prawo do emerytury na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy emerytalnej. Ubezpieczona pobrała z tego tytułu emeryturę w łącznej kwocie 140.039,44 zł.

Ubezpieczona spełniła ustawowe przesłanki do emerytury w powszechnym wieku, określone art. 24 ust.1a pkt 2 ww. ustawy - w dniu 15 lutego 2013 roku. Świadczenie ustalone na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej zostało jej przyznane od dnia 1 stycznia 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy ustalił prawidłowo:

- 1) kwotę zwaloryzowanych składek – 31.332,43 zł
- 2) kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 433.970,90 zł
- 3) średnie dalsze trwanie życia – 234,80 miesiąca.

Organ rentowy pomniejszył zgodnie z treścią art.25 ust.1 b ww. ustawy sumę składek zgromadzonych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji (31.332,43 zł) i kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego (433.970,90 zł) o wartość kwot pobranych emerytur (tj. o kwotę 140.039,44 zł). Tak uzyskana wartość została podzielona przez średnie dalsze trwanie życia (234,80 miesiąca). Emerytura ustalona decyzją z dnia 19 kwietnia 2016 roku wyniosła 1.385,28 zł i jako świadczenie niższe w stosunku do świadczenia przyznanego wnioskodawczyni na mocy art. 46 w zw. z art. 29 ww. ustawy o emeryturach i rentach (tj. emerytury przyznanej jej w obniżonym wieku) ulegało ono zawieszeniu.

Podkreślić należy, że w chwili spełnienia przez ubezpieczoną ustawowych przesłanek do uzyskania prawa do emerytury powszechnej i wystąpienia wnioskiem o tę emeryturę obowiązywał już powołany art. 25 ust.1 b ustawy emerytalnej.

Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku (III AUa 532/15, Lex nr 1983712), że pobranie emerytur na podstawie art. 29 oznacza skonsumowanie części kapitału składkowego, w związku z czym od dnia 1 stycznia 2013 roku odlicza się od niego sumę wypłaconych emerytur. Stanowisko to zostało zaprezentowane także przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 roku (III AUa 1145/13, Legalis nr 1024156).

Prawo do emerytury powszechnej ubezpieczona nabyła z dniem 15 lutego 2013 roku, stąd należy uwzględnić zmiany wprowadzone ww. ustawą z dniem 1 stycznia 2013 roku. Nie ulega bowiem wątpliwości, że warunki nabycia prawa do emerytury oraz sposób jej obliczenia powinny być oceniane w jej przypadku według przepisów prawnych obowiązujących w dacie złożenia wniosku. Podobny problem prawny rozważał Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt II UKN 376/99 (Lex nr 47708), w której w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 lutego 2000 roku potwierdził zasadę, że prawo do emerytury powinno być oceniane według stanu prawnego istniejącego w dacie złożenia wniosku. Dodatkowo należy podkreślić, że prawo do emerytury w obniżonym wieku, które jej przysługiwało stanowiło szczególne uprawnienie emerytalne dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948

roku i w tym gronie znalazła się ubezpieczona. To, że osoby te znalazły się w szczególnym kręgu podmiotów uprzywilejowanych w stosunku do innych nie oznacza, że to uprzywilejowanie powinno rozciągać się - poprzez uznanie dopuszczalności stosowania dotychczasowych przepisów emerytalnych - również na uprawnienia emerytalne wynikające z ukończenia pełnego wieku emerytalnego. Zasadą jest, że do zdefiniowania prawa podmiotowego stosuje się normy prawne wynikające z przepisów prawa obowiązujących w czasie określania tego prawa. Oznacza to, że ubezpieczona nie mogła nabyć prawa do emerytury na podstawie przepisów już nieobowiązujących, gdyż w czasie ich obowiązywania nie spełniała wszystkich przesłanek tego prawa (w tym przypadku wieku emerytalnego). Oczywistym jest, że ubezpieczona mogła nabyć prawo do emerytury w powszechnym wieku jedynie po spełnieniu wszystkich przesłanek, a to było możliwe na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów. Zważywszy, że jej ekspektatywa prawa do emerytury w powszechnym wieku nie była maksymalnie ukształtowana, nie można było legalnie uznać, że do ubezpieczonej będą miały zastosowanie dotychczasowe przepisy emerytalne pozwalające na przejście na emeryturę z zachowaniem korzystniejszego, w porównaniu z aktualnym sposobu wyliczenia świadczenia. Ubezpieczona korzystająca ze szczególnego uprzywilejowania ustawowego nie mogła przez ponad pięć lat racjonalnie oczekiwać ustalenia emerytury w powszechnym wieku emerytalnym na niezmiennych zasadach. Zatem żądany przez ubezpieczoną sposób wyliczenia emerytury z pominięciem przepisu art.25 ust. 1b ww. ustawy nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach.

Ubezpieczona obecnie ma wypłacane świadczenie wyższe, ustalone w decyzji z dnia 11 stycznia 2008 roku, które to świadczenie było corocznie waloryzowane. Sytuacja ubezpieczonej nie uległa zatem pogorszeniu.

Podkreślić także należy, że nie stwierdzono dotychczas niekonstytucyjności art. 25 ust.1b ustawy o emeryturach i rentach w stosunku do osób, które osiągnęły powszechny wiek emerytalny uprawniający do emerytury na podstawie art. 24 ww. ustawy o emeryturach i rentach po dniu wejścia w życie tego przepisu.

Reasumując ubezpieczona dopiero dnia 15 lutego 2013 roku spełniła ustawowe przesłanki prawa do emerytury w powszechnym wieku i następnie wystąpiła z wnioskiem o ustalenie świadczenia w systemie zdefiniowanej składki, gdzie świadczenie nabywa się za okresy ubezpieczenia, a wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek. Z tym wiąże się ustalenie wysokości świadczenia w oparciu o przepisy obowiązujące w chwili złożenia wniosku o świadczenie, który jest warunkiem realizacji prawa z tytułu osiągnięcia przepisanej powszechnego wieku emerytalnego. Nie ma podstawy prawnej, by w sprawie ubezpieczonej orzekać w oparciu o stan prawny obowiązujący przed dniem spełnienia ustawowych przesłanek emerytury w trybie art. 24 ww. ustawy emerytalnej.

Organ rentowy w sposób zgodny z prawem obliczył wysokość emerytury ubezpieczonej. Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił zatem odwołanie od decyzji z dnia 19 kwietnia 2016 roku jako nieuzasadnione.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonej z pouczeniem o apelacji.

11 stycznia 2017 roku

M.U.